

Piotr Wiśniewski

"Kasjodor (Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus), Institutiones musicae. Zasady muzyki, Z języka łacińskiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył oraz słownik sporządził Lucjan Dyka", Rzeszów 2015 : [recenzja]

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 22/1(47), 290-291

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

karpacia; M. SZYMANOWICZ, „Muzyka” w kościele parafialnym w Skrzyńsku (diecezja radomska); Z. ZAHRADNIKOVÁ, *Organové prelúdiá v súčasnej liturgickej praxi na Slovensku (Preludia organowe we współczesnej praktyce liturgicznej na Słowacji)*; rozdz. V: *Zabytki i zbiory muzykaliów* (R. ADAMKO, *Melodická tradícia v Spišskom graduáli Juraja z Kežmarku (Tradycja melodyczna w Spiskim graduale Juraja z Kežmarku)*); I. CHACHULSKA (HURNIEWICZ), *Z historii kształtowania się mszału białoruskiego Imšal Rymski dla dyjacezji na Belarusi*; J. JASIŃSKA, *Dawne muzykalia kościelne z Bielska-Białej w badaniach naukowych, edycjach źródłowych i życiu koncertowym*; W. KAŁAMARZ, *Ekumeniczny wymiar XLI wydania „Śpiewnika kościelnego” ks. Jana Siedleckiego*; Ł. KUTROWSKI, *Siedemnastowieczny antyfonarz PL-WRU IF 466E z opactwa cystersów w Krzeszowie*; K. LISMAN, *Rękopiśmienny Graduał z 1700 r. z Biblioteki Sióstr Norbertanek w Imbramowicach jako przykład tradycji premonstratenskiej — wybrane zagadnienia*; A. REGINEK, *Zbiory muzyczne ks. Emiliana Schindlera — cenne źródła w badaniach nad dokumentacją polskich śpiewów kościelnych*).

Monografię dopełniają nadesłane listy gratulacyjne oraz biogramy wszystkich autorów tekstów naukowych.

TADEUSZ BRATKOWSKI, *Officium divinum de tempore w rękopiśmiennych antyfonach zakonów benedyktyńskich w Polsce od XV do XIX wieku*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2013, 336 s., ISBN 978-83-7338-894-9.

Przedmiotem publikacji jest *officium divinum* występujące w rękopiśmiennych antyfonarzach zakonów benedyktyńskich z terenów Polski od XV do XIX w. Jest to analityczno-porównawcze studium śpiewów chorałowych, obejmujące antyfony i responsoria, które tworzą podstawowy repertuar antyfonarzy zachowanych w klasztorach rękopisach zakonów benedyktyńskich męskich i żeńskich zgromadzeń. Rezultaty tej działalności mają wysoki walor poznawczy w zakresie nowych informacji. Odkrywają i wyznaczają jednocześnie nowe obszary badawcze w odniesieniu do praktyk wykonawczych śpiewów chorałowych w klasztorach benedyktyńskich.

Monografia składa się z czterech rozdziałów: I: *Geneza i rozwój benedyktyńskiego officium divinum*; II: *Rękopiśmienne antyfonarze z polskich klasztorów benedyktyńskich*; III: *Rok liturgiczny w antyfonarzach benedyktyńskich*; IV: *Muzyczny repertuar antyfonarzy klasztorów benedyktyńskich*. Pracę uzupełniają dwa aneksy zawierające tytuły antyfon ułożone według formuł inicjalnych oraz tytuły responsoriów *prolixa*, bibliografia i cztery indeksy.

Kasjodor (*Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus*), *Institutiones musicae. Zasady muzyki*, Z języka łacińskiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył oraz słownik sporządził Lucjan Dyka, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2015, ss. 209, ISBN 978-83-7996-173-3.

Publikacja jest pierwszym polskim przekładem traktatu Kasjodora. Adresowany jest do specjalistów muzykologów oraz osób zainteresowanych zagadnieniami

muzycznymi i kulturą muzyczną minionych wieków. Synoptyczne zestawienie tekstu łącińskiego (10 rozdziałów) z przekładem pozwala na śledzenie wywodów Kasjodora, natomiast opatrzenie go komentarzem egzegetyczno-językowym (zdanie po zdaniu) przynosi wszechstronne opracowanie zagadnień interpretacyjnych. Autor szeroko uwzględnia spektrum źródełowe, dokonując wnikliwej komparatystyki materiału. L. Dyka przybliży czytelnikowi także sylwetkę twórcy traktatu, rzucając pewne światło na treść samego dzieła, które odzwierciedla ówczesne poglądy na muzykę. Całość opracowania dopełnia sporządzony przez tłumacza słownik łącińsko-polski zawierający zasób słów zawartych w *Institutiones musicae*.

Ks. Piotr Wiśniewski

MARIA SZYMANOWICZ, *Polska bibliografia organów*, t. II, Lublin: Wydawnictwo Muzyczne „Polihymnia” 2014, 479 s., ISBN 978-83-7847-241-4.

W 2011 r. ukazał się w lubelskim Wydawnictwie Muzycznym „Polihymnia” pierwszy tom *Polskiej bibliografii organów* opracowany przez dr hab. Marię Szymanowicz — prof. KUL i kierownika Katedry Instrumentologii Instytutu Muzykologii KUL. Praca ta została przyjęta z wielką radością wśród wszystkich osób zainteresowanych tym działem literatury naukowej. Tom pierwszy zawierał opracowanie 1000 pozycji bibliograficznych (od nr 1 do nr 1000). Autorka zachęcona oczekiwaniami badaczy—organologów, podjęła się wysiłku opracowania kolejnego tysiąca pozycji bibliograficznych (pozycje od nr 1001 do nr 2000). Opracowanie w ciągu 2 lat kolejnego tysiąca pozycji literatury przedmiotu wymagało dużego nakładu pracy i sił, bo pociągało za sobą konieczność przeczytania i zindeksowania wszystkich pozycji.

Opisywana publikacja rozpoczyna się od wprowadzenia, a kończy się wykazem skrótów. Zasadniczy moduł opisywanego dzieła składa się z pięciu części, co jest kontynuacją układu zaistniałego we wspomnianym I tomie. Zatem I część II tomu *Polskiej bibliografii organów* stanowi alfabetyczny wykaz polskiego piśmiennictwa poświęconego tematyce organów (s. 11–105). Jest on usystematyzowany według nazwiska autorów. Jak zostało to już wspomniane i zrealizowane także w I tomie dzieła, każda pozycja otrzymała stosowny numer obejmując zakres od numeru 1001 do 2000. Drugą część dzieła stanowią trzy indeksy: rzeczowy, osobowy oraz indeks miejscowości. Pierwszy z nich, indeks rzeczowy (s. 107–126), zakłada podział według tzw. haseł wiodących, wynikających z tytułu pozycji bibliograficznej. Drugi z nich, indeks osób (s. 127–224), zawiera nazwiska budowniczych organów lub organmistrzów podejmujących się innych prac z instrumentami, m.in. ich remontów. W tym względzie autorka wprowadziła bardzo przydatną uwagę polegającą na zamieszczeniu nazwy miejscowości będącej siedzibą danego warsztatu. Natomiast trzeci indeks, miejscowości (s. 225–456), zawiera wszystkie miejscowości wymienione w opracowywanych publikacjach. Wykaz jest precyzyjniejszy w stosunku do podobnego zamieszczonego w I tomie *Polskiej bibliografii organów*. Za-